

info E-BIRUSAK

'Christmas' ustelak

Kontuz ibili beharra dago postal birtualetako birusekin

Jabi Zabala • Bilbo

Gabonetako postalak bidaltzea ohitura errotua eta hedatua da urte sasoi honetan. Azken urteotan, Internet agertuz geroztik, postal birtualak bidaltzen eta jasotzen ere ohitu gara. Baina kontuz ibili behar dugu, itxura maitagarriko Santa Clausen irudien, gorostien, aingeruen eta jaiotzairen iruditeria *kitch* horren guztia atzean helburu maltzurak ezkuta baitai-tezke. Sareko *i-worm* edo zizare-birusak zabaltzen dira posta elektronikoa bitartez.

Gure ordenagailua kutsa ez dadin, profilaxia komeni da; hiesaren kasuan kondoia gomen datuko genukeen arren, kasu honetan hori ez dago sobera, baina erremediorik onena abstinentzia dela esango genuke: fidatzekoak ez diren artxihoak ez zabaltzea. Zorionez, programa exekutagarrien bidez soilik transmititu daitezke birusak. Beraz, lasai asko zabal ditzakegu edonork bidalitako testuak edo irudiak, ez baitira programak, artxihoak baizik.

Birusak kutsatzen dituzten artxihoak exekutagarriak dira, hau da, berez programa bat direnak. Programa exekutatzean, akaso Santa Clausen soinu eta irudi bitxiak ikusiko ditugu, baina benetako txantxa astuna ikusteke dugu. Baliteke Gabon gauean edo Eguberrietan aktibatzea eta disko gogorra izorra-

tzea, edo Outlook Express programaren baitan sartzea eta haren bidez gure lagunengana hedatu mezu elektronikoko baten forman, gu ezertaz ohartu gabe.

Gabonen aurretik askatu eta berehala hasten dira zabaltzen birus hauek. Aurtengo birus berriak agertu dira jada hainbat ordenagailutan eta *Hybris* (Eduarne Zuri), *BleBla* (Romeo eta Julie-

ta), *Music* edo *Navidad* izenak dituzte, besteak beste. Azken hori Espainian eginikoa da, beste askotxo bezala. Izan ere, Gri-Yo ospetsua bezalako birus egile barrabasak espainiarrak dira. Beste alde batetik, birus batzuk mutanteak dira: esaterako, *Love Bug* edo maitasunaren birusak gutxienez 60 bertsio hartu ditu urtebetean. Horregatik, oso zail dira antzematen, eta horregatik da guztiz gomendagarria birusen kontrako programa eguneratua edukitzea darabilgun ordenagailuan.

Gomendio batzuk

Christmas ustel hauek kutsatuta ez gertatzeko gomendioak aipatuz, goraintziak ez irekitzea da lehengoa. Atxikitako artxihoak exekutagarriak diren jakiteko, haien atzizkiari egin kasu: .exe, .vbs, .shs edo .pif izaten dira exekutagarrien amaiera ohikoenak. Hala ere, birus egileek .txt edo .jpg atzizkiekin moztrotzen dituzte batzuetan. Gainera, Windowsek atzizkiak ez kutatu ohi ditu izenak guri erakustean. Horregatik, Windows 2000ko erabiltzaileek Explorer programari atzizkiok erakusteko agindu behar diote. Bestalde, ez da komeni IRC berriketan edo antzeko berehalako mezu-larritza sistemetan (AOL, ICQ, UOL) inork bidalitako artxihoarik onartzea. Oso susmagarriak dira, bestalde, sexuarekin zerikusia duten izenak: PAMELA_NUDE.VBS edo PORNO.EXE bezalako artxihoak zabalduz gero, baliteke gure makinak sexu bidezko gaitz bat harrapatzea.

Kriptópolis
www.kriptopolis.com
Nextvision
www.nextvision.com

WEBGUNEAK

Ziber tribiala

Trivial Pursuit mahai jokoa-ren euskarazko bertsioan joko dezakegu *online* gure etxetik mugitu barik. SAREKO ARGIA egunkari digitalak prestatu duen joko hau joan den urtean ARGIA-k aurkeztutako mahai jokoa-ren bertsio telematikoa da. Euskal kulturari buruzko joko honetan esku hartzeko mahaia osatu behar da, beste jokalariekin hitzordua jarrita. Argibide guztiak sarean bertan dituzu.

Argiaren Mendean
www.argia.com/tribiala.htm

EGUNKARIA 'online'

Iragan asteazkenean, eguneroko honen hamargarren urteurrenarekin batera, EUSKALDUNON EGUNKARIAREN webgune berria sareratu zen. Duela ia bi urte sarean jarri zenez geroztik aldaketarik apenas izan duen webgunea benetako edizio elektronikoko bihurtu da honen bestez, eta, hasieran albisteen aukera murriztuz, izateko paperezko edizioaren eduki guztiak jartzera igaro da EGUNKARIA. Horren ildotik, azpimarragarria da guztiz, UniNET orrialde honetako albistek —ondoko orrialdean informatikari buruz dauden berriekin batera— Internet izeneko atalean aurkituko ditugula aurrerantzean.

EGUNKARIA sarean
www.egunkaria.com

amarauna EROSKETAK [www. www. www. www. www. www. www. www.](http://www.egunkaria.com)

Gabonetako erosketak sarean egitea

Kontsumismoaren erokeriaren paradigma dira Gabonak. Saltoki handiak jendez gainezka daude, aukera ona izan daiteke, sarearen bidez, etxetik gauzak erostea. Jendetza ez jasateko, kaleko hotza ez pasatzeko eta ordutegi jakinik ez edukitzeko, merkataritza elektronikoa alternatiba ona da zenbait produktu erosteko: une oro zabalik dago, eta batzuetan merkeago erosiko dugu sare-

an. Normalean, alde aurretik ezagutzen diren gauzak erosten dira: liburuak, diskoak, informatika eta lurrunak. Ez horrenbeste jakiak edo jantziak, haiek ondo ikusi ukitu eta dastatu behar baitira erosi aurretik. Hiriko jendearentzat baino gehiago, herrixka baztertuetan bizi diren askorentzat izan daiteke baliagarri, behintzat informatika produktuak erosi aurretik haien ezaugarriak ezagutzeko.

120.000 artikuluko katalogo bat kontsultatu nahiko nuke, etxetik mugitu gabe erosteko eta %5eko deskontuarekin.
Zer egin behar dut?

